

samme at tage bestemt Standpunkt over for det Spørgsmaal, som jo tidligere har været fremme: om Tienden skal kunne inddrages i Statskassen. Dette vil efter dette Forslag kunne gøres ved en Lov, men saa usikkert ønsker jeg ikke, at disse Forhold stilles.

Endvidere skal jeg bemærke, at naar der er Tale om Kirketienden, er der vist ikke anden Udvej, end at der maa man lade hele Beløbet blive staaende til Sikkerhed for, at Kirken ogsaa i Fremtiden kan vedligeholdes; det gaar ikke an at afsætte et mindre Beløb, thi derved gives der mindre Sikkerhed for Kirkens vedblivende Vedligeholdelse. Jeg ser heller ikke, at Kirkeejerne have Krav paa af faa noget Beløb til fri Raadighed, thi de kunne jo, naar Kapitalen saaledes er sikkert anbragt, aarlig oppebære Renten mod at vedligeholde Kirkerne, og Kapitalen bør, som sagt, blive staaende til Sikkerhed for Kirkens vedblivende Vedligeholdelse.

Der er saaledes ganske vist adskilligt at udsætte paa det foreliggende Lovforslag, og det maa jo ogsaa i vore Øjne synes noget ejendommeligt, at et saa vigtigt Forslag som dette er skrevet af nogle enkelte Mænd og passeret det andet Ting, gaet lige op til os uden Udvalg og uden nogen som helst Ændring, i alt Fald med Undertagelse af rent formelle Ændringer. Man kan derfor ikke forundre sig over, at der er ikke saa ganske lidt at udsætte paa Forslaget i Enkelthederne, men de to Hovedprincipper, der ere nedlagte deri, tror jeg ville kunne billiges, og jeg antager, at dette Ting vil gøre vel i, efter at det har ladet Sagen blive taget under Overvejelse i et Udvalg, saa at gentage sin Opfordring til Regeringen om at tage denne Sag i sin Haand og gøre noget ud af den.

Bjerre: Ja, at dette Forslag, som her foreligger, ikke vil vinde Bifald hos Flertallet i dette Ting, anser jeg for temmelig givet, og jeg tvivler i det hele taget om, at det vil være muligt at komme frem med denne Sag ved privat Initiativ. Vi have jo kun statistisk Materiale indtil 1872, og det er endda meget unøjagtigt, thi Tienden var den Gang ikke konstateret alle Vegne; der maa derfor skaffes langt mere statistisk Materiale og mere nøjagtigt statistisk Materiale til Veje. Og der er desuden mange udviklede juridiske Spørgsmaal, som i høj Grad gøre Krav paa Administrationens Bistand. Men skønt der altsaa næppe kan blive Tale om at føre dette Forslag igennem, kan det maaske

alligevel være formaalstjenligt, at der fremkommer forskellige Udtalelser her ved 1ste Behandling, thi hvis Tinget skulde være af den Mening, at man skal tage Sagen op til Drøftelse igen og enten skaffe en Lov til Veje, som hviler paa Tvangsaflysningsprincippet, eller forbedre den nuværende Lov af 1894 — og hvis saa det eventuelle Udvalg, vejledet af Udtalelserne her, kunde være saa heldigt at samles om nogle Grundtræk for en saadan Lov, og Regeringen kunde slutte sig dertil, saa vilde Sagen jo kunne endes her i Aar med, at man henviste den til Regeringen og bad denne om at fremlægge et Forslag, naar de nødvendige Forberedelser ere gjorte.

Det aarlige Beløb af Tienden er jo omkring halvsyvende Million Kroner, og det, som der bliver Tale om at afløse her, er ca. 5,100,000 Kr. Naar der altsaa fra Statens Side skal ydes 6 Gange den aarlige Afgift, bliver det ca. 31 Mill. Kr. Tiendskatten, der bortfalder, bliver, naar man kapitaliserer den, 5 Mill. Kr. Vi ere da oppe ved 36 Mill. Kr. Naar Staten dernæst skal give Pengene til 3¼ pCt., medens den selv har dem til 3¾ pCt., og derover, giver Staten paa den Maade ca. 11 Mill. Det er altsaa 47 Mill. Kr. Hvad disse 11 Mill. Kr. angaar, ved jeg nok, at man vil gøre gældende, at Rentefoden formodentlig vil dale til 3¼, saa at Staten slet ikke taber disse 11 Mill. Kr., men det er jo en ren Gisning; om Rentefoden gaar op eller ned, ved intet Menneske noget om, og der er i alt Fald, synes det mig, ingen som helst Sandsynlighed for, at den skulde gaa saa langt ned i dette korte Tidsrum, saa, vil man have sikker Grund under Fødderne, maa man gaa ud fra, at ogsaa disse 11 Mill. tabes. Det er altsaa 47 Mill. Kr., som Statskassen skulde yde til denne Sags Fremme, og over for dette antager jeg nok, at Flertallet i dette høje Ting vil sige: Det er for meget, dette Beløb er for stort, det kan der ikke være Tale om.

Jeg for min Part har aldrig mærket nogen Uvilje mod Tienden paa de Steder, hvor jeg har færdedes, lige saa lidt som jeg har mærket nogen Uvilje over for de kongelige Skatter. Derimod har jeg hørt stærke og, som det forekommer mig, fuldt berettigede Klager over de stadig stigende kommunale Afgifter, og jeg vilde finde det meget beklageligt, om vi skulde komme til at skyde denne Sag foran Forsøget paa at lette de kommunale Afgifter, hvor vi dog have begyndt, og hvor man kan have noget Haab om, at man kan komme til et fore-